

KADERNOTA

2015

**voor de Programmabegroting 2015
en de meerjarenraming 2016-2018**

15 april 2014

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	4
Samenvatting.....	5
Programma 1 Ruimte.....	8
Programma 2 Maatschappij.....	11
Programma 3 Veiligheid & Handhaving.....	14
Programma 4 Beheer Openbare Ruimte.....	16
Programma 5 Inwoner & Bestuur.....	19
Algemene dekkingsmiddelen.....	22
Paragraaf A Weerstandsvermogen.....	25
Paragraaf G Lokale heffingen.....	27
Financiële begroting.....	31
Bijlage 1 Overzicht van vervangingsinvesteringen en investeringen van (beheer)plannen.....	38
Bijlage 2 Verloop bevolkingsgroepen.....	39

Voorwoord

Voor u ligt de kadernota 2015. Met deze kadernota geven wij u inzicht in de inhoudelijke en de financiële gevolgen van verwachte toekomstige ontwikkelingen. Een belangrijk document in de planning en controlcyclus van de gemeente Hillegom.

Programmabegroting

In de financiële beheersverordening artikel 212 Gemeentewet gemeente Hillegom is opgenomen in artikel 2 dat de gemeenteraad tenminste bij de aanvang van een nieuwe raadsperiode een nieuwe programmaindeling vaststelt of dat zij de oude indeling handhaaft. In de programmabegroting 2014 is programma 2 Maatschappij aangepast aan de komende decentralisaties en zijn de prestatievelden Sociaal domein en Sport en gezondheid gecreëerd. Wij zijn van mening dat de huidige indeling van de programmabegroting voldoet aan de activiteiten van onze gemeente en zien dan ook geen reden met voorstellen te komen tot wijziging van de indeling van de programmabegroting.

Ontwikkelingen

De regionale samenwerking gaat een onzekere tijd tegemoet. Na de recente besluitvorming is er geen duidelijkheid en overeenstemming over het te volgen pad. Het college stelt voor om wel te anticiperen op mogelijke samenwerking door middelen op te nemen in de begroting, zodat we in kunnen spelen op de ontwikkelingen.

Vorig jaar hebben we al gemeld dat we ook rekening houden met de geplande decentralisaties. We hadden verwacht dat we bij het maken van deze kadernota al meer inzicht zouden hebben in de financiële gevolgen, helaas. Bronnen bij het Rijk geven aan, dat we met de meicirculaire meer duidelijkheid krijgen. De voorbereiding van de decentralisaties in het sociale domein gaan onverminderd door.

Financieel

De circulaire van het rijk over het Gemeentefonds zijn belangrijke ijkmomenten voor de ontwikkeling van de Algemene Uitkering, de grootste inkomstenbron van de gemeente. Ook andere financiële zaken zoals de decentralisatie van taken en precariobelasting komen in de circulaire aan bod. Het is daarom weer uitkijken naar de meicirculaire en hopen op zekerheid. De gevolgen van de meicirculaire 2014 zijn niet verwerkt in deze kadernota 2015 omdat deze bij opstellen van de kadernota nog niet bekend zijn. Bij het opstellen van de begroting 2015 zullen wij de dan bekende cijfers opnemen.

Met de voorgenomen activiteiten komen we in 2015 nog tot een positief begrotingssaldo. De jaren daarna zal, met mogelijke bezuinigingsmaatregelen, een sluitende meerjarenbegroting gemaakt kunnen worden.

Het belangrijkste doel van de kadernota 2015 is het formuleren van richtlijnen en uitgangspunten voor een sluitende programmabegroting 2015 en de meerjarenraming 2015-2018. We houden rekening met wettelijke kaders en de financiële beheersverordening.

Ambitie

De financiële situatie voor de komende jaren is zorgelijk. Voor 2015 is de uitdaging te verwaarlozen, maar voor de jaren erna ligt er een zware taak te wachten. Om de nieuwe coalitie wel mogelijkheden te geven om speerpunten en nieuwe activiteiten te ontplooiën is er per programma een post onvoorzien opgenomen en is ook de algemene post onvoorzien uitgebreid.

Wij rekenen op een constructieve behandeling van deze kadernota.

College van Burgemeester en Wethouders

SAMENVATTING

De ontwikkelingen voor de gemeentefinanciën zijn niet rooskleurig. Voor de komende jaren wordt geen verbetering verwacht. Door andere inzichten zijn er wel meer nieuwe activiteiten opgenomen dan in het verleden. De nieuwe activiteiten zijn opgenomen omdat het echt niet anders kan. In de kadernota is rekening gehouden met de bezuinigingen die de regering in het vooruitzicht heeft gesteld via het Gemeentefonds en de Algemene uitkering. De scenarionotitie 2014-2020 biedt de mogelijkheid tot een oplossing van het nu ontstane meerjarige tekort.

Ontwikkeling van begrotingssaldo

Met de eerder genomen maatregelen voor de programmabegroting 2014 is er een positief saldo te verwachten voor de programmabegroting 2015. De jaren daarna is extra bezuinigen noodzakelijk.

Het vertrekpunt voor het berekenen van het begrotingssaldo is het resultaat van de meerjarenraming 2014-2017 van de programmabegroting 2014. Voor 2018 is het resultaat na bestemming (zoals genoemd in de programmabegroting 2014), gelijk gehouden aan het jaar 2017.

Uitgangspunt Kadernota 2015	2015	2016	2017	2018
Begrotingssaldo Programmabegroting 2014-2018	969	-555	-518	-518
Aanpassingen Gemeentefonds	536	418	426	165
Overige besluiten	-124	-81	-40	5
Verwacht saldo 2015-2018	1.381	-218	-132	-348

Tabel 1: Samenvatting cijfers kadernota 2015-2018

Bedragen x €1.000

Bij het opstellen van de Programmabegroting 2015 worden alle autonome ontwikkelingen (inflatie, CAO-stijging, kapitaallasten, etc.) verder doorgerekend, voor 1 juli moeten ook de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen bekend zijn. Wij hopen dat in de meicirculaire 2015 van de algemene uitkering de te nemen maatregelen over de decentralisaties verder zijn uitgewerkt. Al deze ontwikkelingen kunnen het saldo nog beïnvloeden. Al deze wijzigingen worden verwerkt bij het maken van de begroting voor 2015.

Opgenomen nieuwe activiteiten

In de nu voorliggende kadernota zijn nieuwe activiteiten opgenomen. De nieuwe activiteiten worden toegelicht bij de diverse Programma's.

	2015	2016	2017	2018
Totaal nieuwe activiteiten 2015-2018	1.159	954	1.050	1.058

Tabel 2: Totaal nieuwe activiteiten

Bedragen x €1.000

Opgenomen bij de nieuwe activiteiten is een bedrag voor **flexibiliteit**.

Waarom: Het college ziet de komende jaren een aantal uitdagingen op zich af komen en in de wetenschap dat er voortdurend veranderingen op komst zijn, heeft het college de wens om hier snel en adequaat op te reageren. Door de bezuinigingen is de ruimte binnen de programma's verdwenen. Voor de werkprocessen is dit hinderlijk en wordt er een onvoorzien gecreëerd voor elk programma, om onvoorziene taken/klussen/problemen op te kunnen vangen. Door inhuur van externen, tijdelijke uitbreiding, projectmedewerkers e.d.

Effect: Flexibiliteit per programma zodat er ruimte is om in te spelen op de veranderende omstandigheden.

Welk bedrag is nodig: Het benodigde bedrag, ad € 200.000 is per programma verdeeld als volgt: Programma 1 25%, Programma 2 25%, Programma 3 10%, Programma 4 10% en Programma 5 30%.

Dekking: Binnen de begroting zijn geen middelen voorhanden.

Gebleken is dat het niet hebben van een **onvoorzien** ook als hinderlijk wordt ervaren. Daarom is deze gevuld met een bedrag van € 5,00 per inwoner, totaal € 105.295.

Samengevat is het overzicht van het begrotingssaldo 2015-2018 terug te lezen in de onderstaande tabel.

	2015	2016	2017	2018
Begrotingssaldo Programmabegroting 2015-2018	969	-555	-518	-518
Aanpassingen Gemeentefonds	536	418	426	165
Overige besluiten	-124	-81	-40	5
Begrotingssaldo Programmabegroting 2015-2018	1.381	-218	-132	-348
Totaal nieuwe activiteiten 2015-2018	-1.009	-804	-900	-908
Begrotingssaldo 2015-2018	371	-1.022	-1.031	-1.255

Tabel 3: Begrotingssaldo 2015-2017

Bedragen x €1.000

Dekking negatieve Begrotingssaldo 2015-2018

Vorig jaar heeft de raad bij de kadernota 2014 de scenarionotitie 2014-2020 vastgesteld. De maatregelen die voortvloeien uit dit besluit zijn we aan het inpassen en uitvoeren. Het meerjarig perspectief laat zien dat de maatregelen in beginsel voldoende mogelijkheden heeft om de tekorten meerjarig op te kunnen vangen. Het grootste risico ligt hierbij in het niet-realiseren van de geplande bezuinigingen.

In de tabel hieronder vindt u een overzicht van de meerjarige effecten van de vastgestelde bezuinigingen. Daarnaast zijn de geraamde bedragen opgenomen uit de scenarionotitie van scenario B. Door de raad is bij de behandeling van de kadernota 2014 besloten gebruik te maken van scenario A.

	2014	2015	2016	2017	2018
Geraamde bezuinigingen Scenario A	1.380	3.504	2.244	2.356	1.999
Totale maatregelen Scenario B	1.777	4.204	3.238	3.679	3.543
Al opgenomen in Scenario A	1.380	3.504	2.244	2.356	1.999
Mogelijke extra bezuinigingen	397	700	994	1.323	1.544

Tabel 4: Mogelijke bezuinigingen 2014-2018

Bedragen x €1.000

Financiële en operationele uitgangspunten

Als basis bij het opstellen van de programmabegroting worden financiële en operationele uitgangspunten gehanteerd. Voor een deel zijn deze uitgangspunten vastgelegd in beleidsnota's, voor een deel worden deze uitgangspunten jaarlijks als kaderstelling bij de opstelling van de programmabegroting gehanteerd. In de Financiële begroting zijn de uitgangspunten verder uitgewerkt en beargumenteerd.

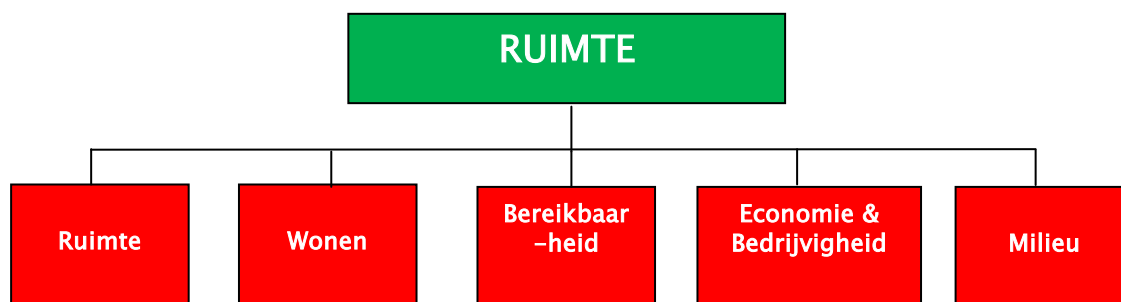
Omschrijving	2015	2016	2017	2018
Algemene uitkering	Meicirculaire 2014	Meicirculaire 2014	Meicirculaire 2014	Meicirculaire 2014
Lonen/premies	1%	0%	0%	0%
Prijzen (algemeen)	1,41%	0%	0%	0%
Personeelslasten	1%	0%	0%	0%
Verbonden partijen	1,41%	0%	0%	0%
OZB-tarieven	1,41%	0%	0%	0%
Afvalstoffenheffing	100% kostendekkend	100% kostendekkend	100% kostendekkend	100% kostendekkend
Rioolrecht	100% kostendekkend	100% kostendekkend	100% kostendekkend	100% kostendekkend
Overige belastingen en heffingen	1,41%	0%	0%	0%
Rente reserves en voorzieningen	5%	5%	5%	5%
Kapitaallasten (omslagpercentage)	5%	5%	5%	5%
Onvoorzien per inwoner	€ 5,00	€ 5,00	€ 5,00	€ 5,00
Aantal woningen	9.841	9.841	9.841	9.841
Aantal inwoners	21.307	21.307	21.307	21.307

Tabel 5: Financiële en operationele uitgangspunten

Programma I RUIIMTE

Prestatieveld 1.1 Ruimte

Vernieuwen structuurvisie Hillegom 2008

Waarom: De Structuurvisie Hillegom 2008 is niet meer actueel. In 2008 gingen we voorafgaand aan de crisis op de woningbouwmarkt bijvoorbeeld nog uit van de bouw van minimaal 1500 woningen. Nu mag Hillegom tot 2020 nog circa 500 woningen bouwen. Naar verwachting treedt in 2018 de Omgevingswet in werking. Het is verstandig om een nieuwe structuurvisie "Omgevingswet proof" te maken.

Effect: Beleidskeuzes die passen in de tijdgeest en we kunnen ruimtelijke initiatieven toetsen aan actueel beleid.

Welk bedrag is nodig: Voor het vernieuwen van de structuurvisie is incidenteel € 50.000 benodigd, € 30.000 in 2015 en het restant in 2016.

Dekking: De lasten worden opgevangen binnen het budget advieskosten bestemmingsplannen algemeen.

Prestatieveld 1.2 Wonen

VTH taken WABO

Rijksbeleid, invoering Kwaliteitscriteria.

Waarom: Per 2015 zijn de kwaliteitscriteria van kracht waar we als gemeente aan moeten voldoen. Hiervoor zoeken we de samenwerking op in de regio. Het is namelijk niet mogelijk zelfstandig te voldoen aan de kwaliteitscriteria. In 2009 sloten IPO, VNG en Rijk een *package deal* waarbij afspraken werden gemaakt over het oplossen van een aantal structurele problemen bij de uitvoering van het omgevingsrecht. Onder meer werd overeengekomen dat de bevoegdheid voor (Wabo) vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij provinciale inrichtingen wordt gedecentraliseerd naar de gemeenten.

Effect: We voldoen aan wet- en regelgeving.

Welk bedrag is nodig: Structureel een bedrag van € 80.000. We verwachten de werkzaamheden, in combinatie met Prestatieveld 3.2 Handhaving te kunnen uitvoeren voor € 160.000 voor beide taakvelden.

Dekking: Binnen de begroting zijn geen middelen voorhanden.

In het Gemeentefonds, de algemene uitkering, is een bedrag opgenomen van zo'n € 33.000.

Prestatieveld 1.3 Bereikbaarheid

We voeren bestaand beleid uit en verwachten geen nieuwe ontwikkelingen voor 2015.

Prestatieveld 1.4 Economie en bedrijvigheid

Hart voor Hillegom

De Visie hart voor Hillegom zal na besluitvorming van uw raad worden uitgevoerd. Op basis van de besluitvorming gaan wij de plannen verder concretiseren en uitwerken. Dan gaan wij ook investeringsbedragen ramen en dekking zoeken. In de kadernota 2014 is er een bestemmingsreserve ter grootte van € 500.000 gecreëerd als basis voor de visie.

Prestatieveld 1.5 Milieu

Duurzaamheidsagenda 2015-2019

Waarom: De termijn van de Duurzaamheidsagenda 2011-2014 "Samenwerken en verbinden" loopt af. Tezamen met andere gemeenten willen we een nieuwe Duurzaamheidsagenda en/of Milieubeleid opstellen voor de komende 4 jaar.

Effect: Het verder terugdringen van CO-2. De gezondheid centraal stellen in het milieubeleid.

Welk bedrag is nodig: Samen met de gemeenten binnen Holland-Rijnland in samenwerking met de Omgevingsdienst West-Holland is incidenteel voor Hillegom een bedrag nodig van € 30.000.

Dekking: Binnen de begroting zijn geen middelen voorhanden.

Programma I Ruimte

Flexibiliteit

Flexibiliteit voor onvoorziene taken/klussen/problemen op te kunnen vangen.

Financiële samenvatting

Pr.	Programma I - Ruimte	2015	2016	2017	2018
1.2	VTH taken WBO	80,0	80,0	80,0	80,0
1.5	Duurzaamheidsagenda 2015-2019	30,0			
I	Flexibiliteit	50,0	50,0	50,0	50,0
	Totaal programma I	160,0	130,0	130,0	130,0

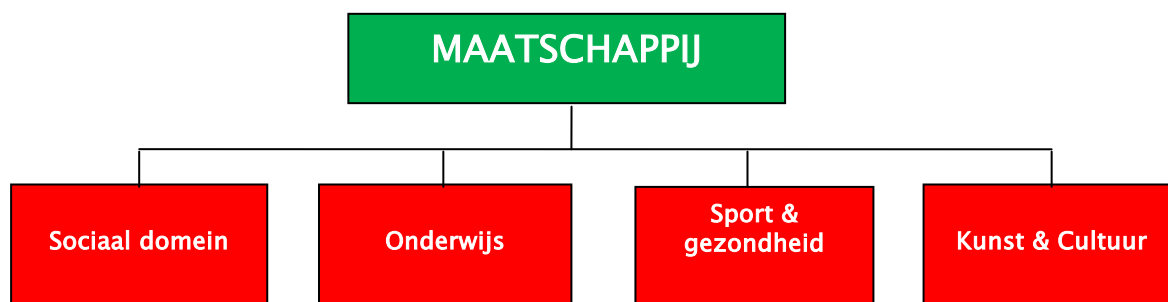
Tabel 6: Financiële samenvatting Programma I

Bedragen x €1.000

Programma 2

MAATSCHAPPIJ

Prestatieveld 2.1 Sociaal domein

Transitie sociale domein

Wettelijke taken op het gebied van de Jeugdwet, de participatiewet en de Wmo.

Waarom: Per 1 januari 2015 worden de decentralisaties ingevoerd. De taak aan gemeenten is om taken op het gebied van de AWBZ, jeugdzorg en participatie over te nemen van het rijk en de provincie. Daarbij is de opgave om deze taken beter en goedkoper uit te voeren.

Effect: Hillegommers die zorg en ondersteuning nodig hebben, moeten dat krijgen. Tegelijkertijd moeten we kritisch kijken naar de inrichting van het systeem. We moeten keuzes maken over wat we wel en niet meer doen.

Welk bedrag is nodig: De meicirculaire 2014 over de algemene uitkering (Gemeentefonds) zal hier meer duidelijkheid over geven. Uitgangspunt van de decentralisatie is: rijksbudget is werkbudget. We stellen voor om alle middelen die we vanuit het rijk ontvangen, beschikbaar te stellen voor de transitie.

Dekking: Uitgangspunt van de transitie is: rijksbudget is werkbudget, dus budgettair neutraal.

Inzet jeugd- en gezinsteams

Waarom: We gaan werken met jeugd en gezinsteams om ervoor te zorgen dat jeugdigen vroegtijdig de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. De jeugd en gezinsteams zijn de spil in de wijk en kunnen informatie, advies en ondersteuning bieden.

Effect: Meer nadruk op preventief jeugdbeleid in het kader van de transitie jeugdzorg.

Welk bedrag is nodig: De meicirculaire 2014 over de Algemene uitkering (gemeentefonds) zal hier meer duidelijkheid over geven. Uitgangspunt van de decentralisatie is: rijksbudget is werkbudget. We stellen voor om alle middelen die we vanuit het rijk ontvangen, beschikbaar te stellen voor de transitie.

Dekking: Uitgangspunt van de transitie is: rijksbudget is werkbudget, dus budgettair neutraal.

Regisseur jeugd en veiligheid

Waarom: Onze partners in Hillegom roepen de gemeente op om de regierol op het gebied van overlast op straat op te nemen. We hebben geconstateerd dat partijen als politie, jongerenwerk en zorgpartijen aan een meer integrale aanpak kunnen werken.

Effect: Een integrale aanpak van overlast op straat en we zorgen er voor dat de aanpak van overlast op straat op een gestructureerde en integrale wijze wordt aangepakt. We meten het effect met het rapport "staat van de gemeente"

Welk bedrag is nodig: Voor 0,44 fte is een bedrag benodigd van € 26.000.

Dekking: Opnemen in de begroting.

Prestatieveld 2.2 Onderwijs

We voeren bestaand beleid uit en verwachten geen nieuwe ontwikkelingen voor 2015.

Prestatieveld 2.3 Sport en gezondheid

We voeren bestaand beleid uit en verwachten geen nieuwe ontwikkelingen voor 2015.

Prestatieveld 2.4 Kunst en Cultuur

We voeren bestaand beleid uit en verwachten geen nieuwe ontwikkelingen voor 2015.

Programma 2 Maatschappij

Flexibiliteit

Flexibiliteit voor onvoorziene taken/klussen/problemen op te kunnen vangen.

Financiële samenvatting

Pr.	Programma 2 - Maatschappij	2015	2016	2017	2018
2.1	Transitie sociaal domein	bestaande budgetten uit verkregen Rijksbudget			
2.1	Regisseur jeugd en veiligheid	26,0	26,0	26,0	26,0
2	Flexibiliteit	50,0	50,0	50,0	50,0
	Totaal programma 2	76,0	76,0	76,0	76,0

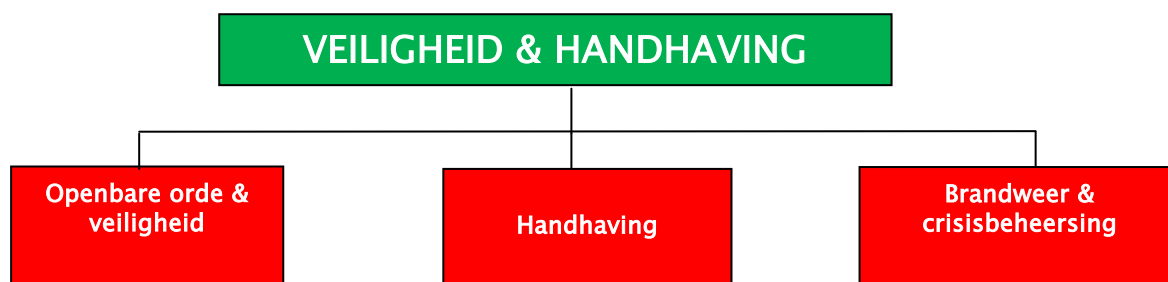
Tabel 7: Financiële samenvatting Programma 2

Bedragen x €1.000

Programma 3

VEILIGHEID & HANDHAVING

Prestatieveld 3.1 Openbare orde en veiligheid

We voeren bestaand beleid uit en verwachten geen nieuwe ontwikkelingen voor 2015.

Prestatieveld 3.2 Handhaving

VTH taken WABO

Rijksbeleid, invoering Kwaliteitscriteria.

Zie activiteit Prestatieveld 1.2 Wonen.

Welk bedrag is nodig: Structureel een bedrag van € 80.000. We verwachten de werkzaamheden, in combinatie met Prestatieveld 1.2 Wonen te kunnen uitvoeren voor € 160.000 voor beide taakvelden.

Dekking: Binnen de begroting zijn geen middelen voorhanden.

In het Gemeentefonds, de algemene uitkering, is een bedrag opgenomen van zo'n € 33.000.

Extra capaciteit BOA's

APV, drank en horecawet, bestuurlijke wens

Waarom: Er komen steeds meer op onze BOA's af. Het gaat om rijkstaken zoals de drank en horecawet en om taken die de politie langzamerhand gaat afstoten naar de gemeente. Ook zijn er politieke wensen geuit waarvoor BOA capaciteit nodig is, zoals het handhaven op honden, de aanwezigheid tijdens evenementen en het werken buiten de normale werkdagen.

Welk bedrag is nodig: Structureel een bedrag van € 65.000.

Effect: Het effect is dat we onze wettelijke taken op voldoende niveau uit kunnen voeren. Daarnaast is het effect dat we de politieke en bestuurlijke wensen kunnen uitvoeren.

Dekking: Binnen de begroting zijn geen middelen voorhanden.

Prestatieveld 3.3 Brandweer en crisisbeheersing

We voeren bestaand beleid uit en verwachten geen nieuwe ontwikkelingen voor 2015.

Programma 3 Veiligheid & Handhaving

Flexibiliteit

Flexibiliteit voor onvoorziene taken/klussen/problemen op te kunnen vangen.

Financiële samenvatting

Pr.	Programma 3 - Veiligheid en handhaving	2015	2016	2017	2018
3.2	VTH taken WBO	80,0	80,0	80,0	80,0
3.2	Extra capaciteit Boa's	65,0	65,0	65,0	65,0
3	Flexibiliteit	20,0	20,0	20,0	20,0
	Totaal programma 3	165,0	165,0	165,0	165,0

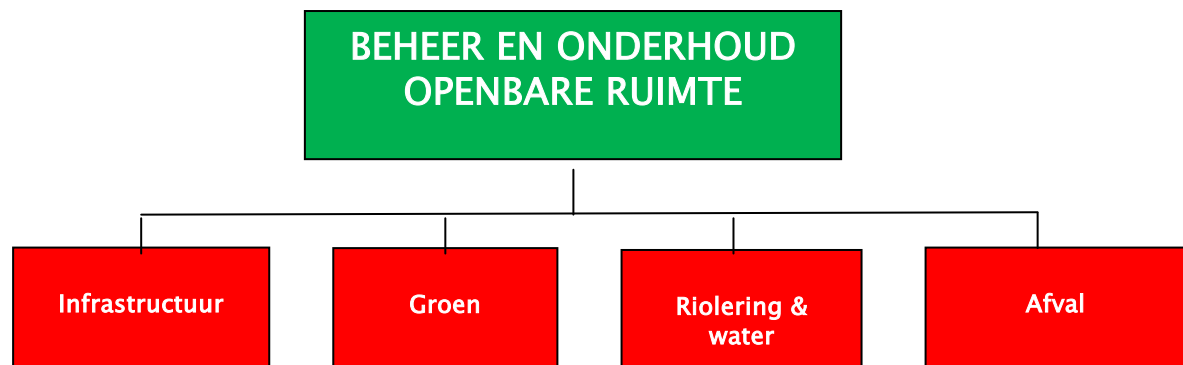
Tabel 8: Financiële samenvatting Programma 3

Bedragen x €1.000

Programma 4 BEHEER OPENBARE RUIMTE

Prestatieveld 4.1 Infrastructuur

Openbare verlichting langs toekomstig fietspad Hillegom-Bennebroek

Waarom: De gemeenteraad heeft een amendament in gediend om het toekomstige recreatieve fietspad Hillegom-Bennebroek te verlichten.

Effect: Invulling geven aan het verzoek van de raad om een veiliger fietspad. De verlichting wordt gelijktijdig aangebracht met de realisatie van het fietspad.

Welk bedrag is nodig: De aanleg wordt geraamd op € 150.000, de lasten zijn opgenomen in de berekeningen.

Dekking: Binnen de begroting zijn geen middelen voorhanden.

Vervanging beschoeiingen Noorder Leidsevaart

Waarom: De huidige beschoeiing in de Noorder Leidsevaart is vrijwel geheel verdwenen. Het talud is door golfslag van de (plezier)vaart deels weggespoeld (afkalving). Herstel van de beschoeiing en het talud is noodzakelijk, ook voor veiligheid van het wegvak Noorder Leidsevaart. De werkzaamheden worden uitgevoerd in 2015 met verwachte oplevering in het 1^e kwartaal van 2016. Wij zullen u informeren via een afzonderlijk raadsvoorstel.

Effect: Nieuwe beschoeiing met een minimale levensduur van 25 jaar. Talud is hersteld.

Welk bedrag is nodig: De vervangingskosten worden geraamd op € 950.000;

Dekking: Binnen de begroting zijn geen middelen voorhanden.

Vervanging diverse beschoeiingen

Waarom: Na inspectie is gebleken dat er verschillende beschoeiingen aan vervanging toe zijn. Herstel van de beschoeiing en het talud is noodzakelijk, ook voor veiligheid van de aangrenzende wegvakken.

Effect: Nieuwe beschoeiingen en een hersteld talud met een minimale levensduur van 25 jaar.

Welk bedrag is nodig:

Van 2015 tot en met 2018 is voor vervanging een bedrag benodigd van €120.000 per jaar.

Dekking: Binnen de begroting zijn geen middelen voorhanden.

Capaciteit infrastructuur

Waarom: Met de geplande werkzaamheden en het up to date houden van deze werkzaamheden in het openbaar gebied is geen formatie voor handen. In de exploitatie zijn geen lasten opgenomen voor inspectie, beleid, risicoscan en beheerssystemen. Door het opnemen van een structureel bedrag voor o.a. een risicoscan, een nieuw beheerssysteem, een beschoeiingsinspectie en uitvoering van de werkzaamheden is in te spelen op calamiteiten.

Effect: Het onderhoud van de waterwegen en inspecties zijn gewaarborgd.

Welk bedrag is nodig:

Voor de exploitatie is structureel een bedrag van € 25.000 benodigd.

Dekking: Binnen de begroting zijn geen middelen voorhanden.

Onderhoud N208, fase 3

Waarom: De fundering en de asfaltverharding van de N208 tussen Maerten Trompstraat en gemeentegrens Bennebroek (fase 3) zijn aan het einde van hun levenscyclus en niet meer met beperkte onderhoudsmaatregelen te

onderhouden.

Effect: Een veilige weg.

Welk bedrag is nodig: De aanleg wordt geraamd op € 4.500.000.

Dekking: Reserve algemene investeringen (RAI)

Prestatieveld 4.2 Groen

We zijn een nieuw groenbeleidsplan aan het maken. De financiële gevolgen worden bij aanbidding van het beleidsplan aangegeven.

Prestatieveld 4.3 Riolering en water

We zijn een nieuw baggerplan aan het maken. De financiële gevolgen worden bij aanbidding van het beleidsplan aangegeven.

Prestatieveld 4.4 Afval

We voeren bestaand beleid uit en verwachten geen nieuwe ontwikkelingen voor 2015.

Programma 4 Beheer openbare ruimte

Flexibiliteit

Flexibiliteit voor onvoorziene taken/klussen/problemen op te kunnen vangen.

Financiële samenvatting

Pr.	Programma 4 - Beheer en onderhoud openbare ruimte	2015	2016	2017	2018
4.1	Verlichting fietspad Hillegom-Bennebroek (€ 120.000)		14,0	13,6	13,2
4.1	Beschoeiingen Noorderleidsevaart (€ 950.000)			85,5	83,6
4.1	Vervangingen beschoeiingen (€ 120.000 per jaar)		10,8	21,4	31,7
4.1	Exploitatie kunstwerken	25,0	25,0	25,0	25,0
4	Flexibiliteit	20,0	20,0	20,0	20,0
	Totaal programma 4	45,0	69,8	165,5	173,5

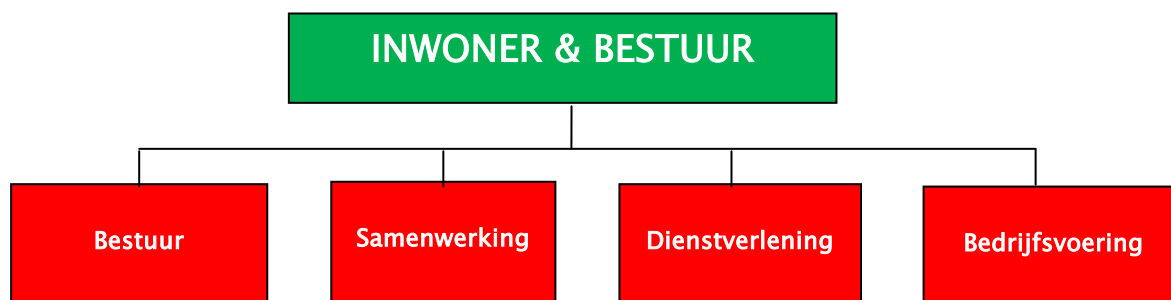
Tabel 9: Financiële samenvatting Programma 4

Bedragen x €1.000

Programma 5

INWONER & BESTUUR

Prestatieveld 5.1 Bestuur

We voeren bestaand beleid uit en verwachten geen nieuwe ontwikkelingen voor 2015.

Prestatieveld 5.2 Samenwerking

Bestuurlijke samenwerking

Waarom: We geven in 2015 uitvoering aan de keuzes die hierover gemaakt zijn in 2014. Bij het schrijven van de kadernota is nog niet duidelijk hoe de gemeenten in de regio hierover besluiten.

Effect: Versterking positie in de regio. Verhoging kwaliteit en borgen continuïteit van bedrijfsvoering.

Welk bedrag is nodig: Incidenteel voor 2015 is er een bedrag van € 200.000 nodig.

Dekking: Binnen de begroting zijn geen middelen voorhanden.

Prestatieveld 5.3 Dienstverlening

Dienstverleningsconcept Antwoord

Waarom: Onze website moet voor inwoners en ondernemers de eerste plek zijn waar ze makkelijk en snel antwoord op hun vragen kunnen krijgen. Om de website te monitoren en te vullen werken we met een centrale webredactie. Er is nu onvoldoende informatie beschikbaar om hier invulling aan te geven.

Effect: Website is actueel, bondig en informatie is makkelijk te vinden. Vervolgens zullen er minder vragen via telefoon of per mail binnenkomen.

Welk bedrag is nodig: Structureel is een bedrag van € 52.000 nodig.

Dekking: Binnen de begroting zijn geen middelen voorhanden.

Prestatieveld 5.4 Bedrijfsvoering

Trainees

Waarom: Om het vinden van jonge getalenteerde medewerkers en deze vervolgens ook aan de organisatie behouden is een grote uitdaging. Daarom heeft de VNG een nieuw concept voor gemeenten geïntroduceerd: VNG trainees.

Deze kunnen tegen gereduceerd tarief bij gemeenten geplaatst worden.

Effect: Gemeenten krijgen zo de kans jonge, ambitieuze mensen voor de organisatie aan te trekken. Dit heeft ook een positief effect op de overige medewerkers. Daarnaast krijgen jonge mensen de kans ervaring op te doen bij gemeenten.

We willen trainees aannemen voor duidelijk gedefinieerde projecten.

Welk bedrag is nodig: Structureel is een bedrag van € 70.000 nodig.

Dekking: Binnen de begroting zijn geen middelen voorhanden.

Control taken

Waarom: Onze organisatie kent nu de functie van concerncontroller niet. Gezien onze toenemende regierol, is de behoefte aan een concerncontroller groter. Deze willen we vanaf 2015 structureel invullen.

Effect: Structureel controle op organisatieactiviteiten en projecten.

Welk bedrag is nodig: Structureel is een bedrag van € 75.000 nodig.

Dekking: Binnen de begroting zijn geen middelen voorhanden.

Programma 5 Inwoner & Bestuur

Flexibiliteit

Flexibiliteit voor onvoorziene taken/klussen/problemen op te kunnen vangen.

Financiële samenvatting

Pr.	Programma 5 - Inwoner en Bestuur	2015	2016	2017	2018
5.2	Bestuurlijke samenwerking	200,0			
5.3	Dienstverleningsconcept Antwoord	53,0	53,0	53,0	53,0
5.4	Trainees	70,0	70,0	70,0	70,0
5.4	Controltaken	75,0	75,0	75,0	75,0
5	Flexibiliteit	60,0	60,0	60,0	60,0
	Totaal bedrijfsvoering	458,0	258,0	258,0	258,0

Tabel I0: Financiële samenvatting Programma 5

Bedragen x €1.000

Algemene dekkingsmiddelen

ONTWIKKELINGEN

Het uitgangspunt voor de kadernota 2015 is de vastgestelde Programmabegroting 2014. Daarnaast zijn er na de vaststelling van de Programmabegroting 2013 en meerjarenraming 2014-2016 ontwikkelingen die van invloed zijn op het begrotingssaldo 2014-2018.

Uitgangspunt Kadernota 2015	2015	2016	2017	2018
Begrotingssaldo Programmabegroting 2014-2018	969	-555	-518	-518
Aanpassingen Gemeentefonds	536	418	426	165
Overige besluiten	-124	-81	-40	5
Verwacht saldo 2015-2018	1.381	-218	-132	-348

Tabel 11 Effecten op begroting 2015 Bedragen x €1.000

Toelichting op de Tabel Effecten op begroting 2015

Begrotingssaldo Programmabegroting 2014-2017

Het begrotingssaldo zoals vastgesteld bij de Programmabegroting 2014.

Aanpassingen Gemeentefonds

Opgenomen zijn de financiële gevolgen naar aanleiding van de september- en decembercirculaire Gemeentefonds 2013. Omdat de onzekerheid over de decentralisaties nog voortduurt, ook met de gepubliceerde circulaire, is er geen berichtgeving naar uw raad gezonden.

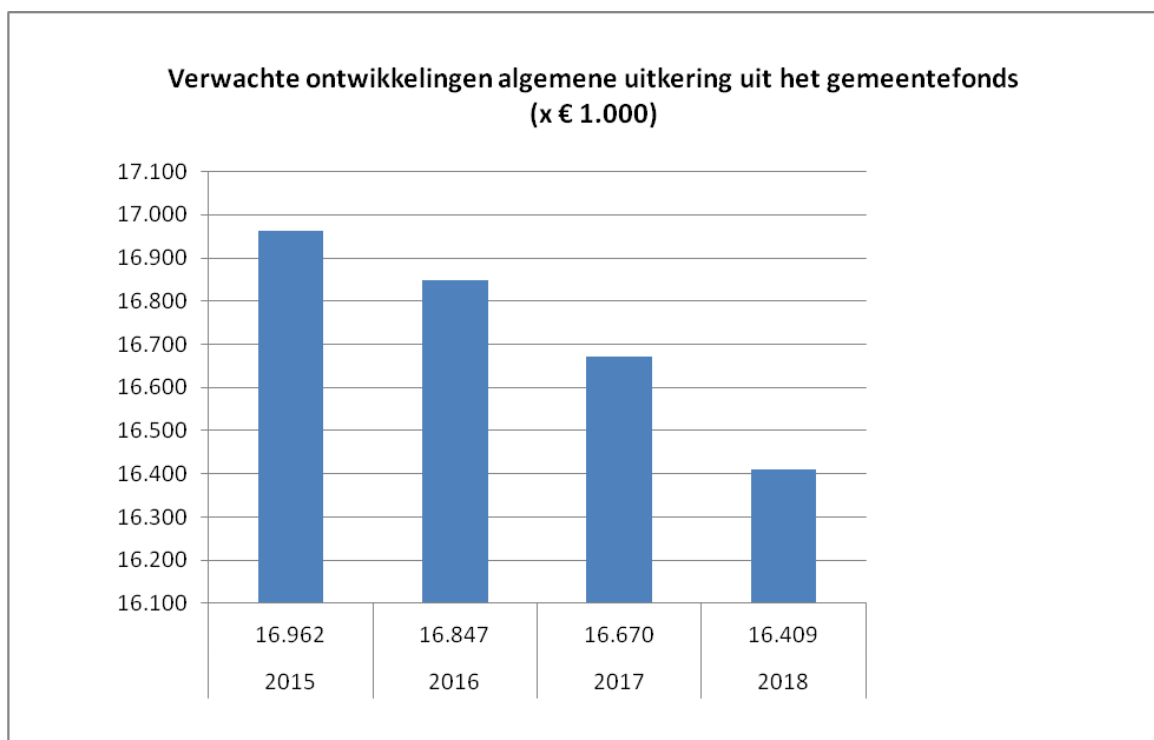
Daarnaast is getracht zoveel mogelijk rekening te houden met de voorgenomen besluiten op het gebied van de algemene uitkering. Afzonderlijk is opgenomen de eerste fase herverdeeleffect groot onderhoud Gemeentefonds.

In de berekeningen is rekening gehouden met de vastgestelde en de ontwikkelingen van de geldende maatstaven bij de algemene uitkering. Met het huidig inzicht stijgen de bijdragen van het Rijk in de komende jaren. Dit komt volledig door het herkalibreren van de maatstaven. Met het aantrekken van de economie kunnen de meerjarenramingen weer wijzigen, 'In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst' is wellicht van toepassing met de toekomstige ramingen.

Algemene uitkering	2015	2016	2017	2018
Begroting 2014 (Peildatum 1 juli 2013)	16.426,2	16.429,6	16.244,0	16.244,0
Septemercirculaire 2013	16.086,0	15.962,0	15.765,0	15.508,0
Decemercirculaire 2013	16.280,0	16.168,0	15.993,0	15.740,0
Kadernota 2015	16.599,5	16.485,2	16.308,2	16.047,1
Vershil raming (Begroting 2014 vs Kadernota 2015)	173,3	55,6	64,2	-196,9
Herverdeeleffect 1e fase (maart 2014)	362,3	362,3	362,3	362,3
Aanpassingen voor kadernota 2015	535,6	417,9	426,5	165,4

Tabel 12: Herijking algemene uitkering

Bedragen x €1.000

Grafiek I: Verloop lgemene uitkering (inclusief 1^e fase herverdeling)

Overige besluiten

Overige besluiten	2015	2016	2017	2018
Hondenbeleid	-25	-25	-25	-25
Automatisering	-99	-56	-15	30
	-124	-81	-40	5

Tabel I3: Uitsplitsing overige besluiten

Bedragen x €1.000

Toelichting op de Tabel overige besluiten

Hondenbeleid

In de raadsvergadering van 12 december 2013 is het Hondenbeleid gemeente Hillegom vastgesteld. De benodigde middelen zijn ter uitvoering van het besluit.

Automatisering

We oriënteren ons al geruime tijd op de toekomst van automatisering in Hillegom. We hebben voor het cluster automatisering een passende oplossing gevonden voor de knelpunten:

- De toenemende complexiteit van de automatiseringsomgeving;
- De toenemende kwetsbaarheid van systemen;
- De verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening;
- De verbetering van de continuïteit van de dienstverlening;
- Aansluiting houden met de huidige (en toekomstige) ontwikkelingen.

Nadat wij een onderzoek hebben laten uitvoeren naar de best passende vorm om onze automatisering te organiseren, zijn wij overeenkomstig de conclusie en advies van het onderzoek in gesprek gegaan met onze buurgemeenten. Dat heeft geleid tot een samenwerking met de gemeente Lisse. Zij voeren met ingang van 1 mei 2014 alle werkzaamheden uit op het gebied van automatisering voor ons. De kosten passen in 2014 binnen de ramingen en zijn op termijn voordeliger.

Paragraaf A

Weerstandsvermogen

In de programmabegroting staan in de paragraaf Weerstandsvermogen een drietal onderdelen waarbij in de kadernota uitsluitend eventuele wijzigingen worden genoemd:

- Bestaand beleid
- Weerstandsvermogen
- Risico's

Voor 2015 vinden wij het van belang om de onderstaande risico's op te nemen (of aan te passen) in de risicoparagraaf. Bij het opstellen van de begroting 2015 wordt een nieuwe berekening gemaakt van het weerstandsvermogen.

Risico's

Voorgenomen (of lopende) grondexploitaties

Vossepolder

In 2006 is de woningbouwlocatie Vossepolder in exploitatie genomen. De prognose van deze grondexploitatie is positief. Met het positieve saldo, zo'n € 3,7 miljoen, wordt in de reservepositie rekening gehouden. Door de dotatie in de Reserve algemene investeringen wordt deze weer positief. In de programmabegroting 2014 wordt uitgegaan van een winstrealisatie in het laatste jaar van de meerjarenbegroting. Met het huidig inzicht is de winstrealisatie doorgeschoven naar het laatste jaar van de meerjarenbegroting, namelijk 2018. Het risico bestaat dat door woningbouw elders in de gemeente de exploitatie niet kan worden afgesloten in 2018.

Hillegom Noord

Er is (nog) geen grondexploitatie Hillegom Noord. Op het voormalige voetbalterrein van Sizo is woningbouw gepland. Met het positieve saldo, zo'n € 4,4 miljoen, wordt in de reservepositie rekening gehouden. In de programmabegroting 2014 wordt uitgegaan van een winstrealisatie in het laatste jaar van de meerjarenbegroting. Met het huidig inzicht is de winstrealisatie doorgeschoven naar het laatste jaar van de meerjarenbegroting, namelijk 2018. Het risico bestaat dat door woningbouw elders in de gemeente de exploitatie niet kan worden afgesloten in 2018.

Decentralisaties

Wij hanteren als uitgangspunt voor de decentralisaties dat de verkregen budgetten van het Rijk de nieuwe activiteiten (voor de gemeente) moeten dekken. De transitie van het sociale domein is daar onderdeel van. Vooral nog hanteren wij dit uitgangspunt, maar of dit ook werkelijk te realiseren valt, is nog niet met zekerheid te bepalen.

Realisatie verkoop gemeentelijke gebouwen en snippergroen

In de meerjarenbegroting 2015-2017 zijn (incidentele) bedragen opgenomen voor de verkoop van de gemeentelijke gebouwen en snippergroen. De opbrengsten kunnen in een terugtrekkende markt tegenvallen. Ook heeft de gemeenteraad de prijs voor M2 snippergroen lager vastgesteld dan een reële marktprijs, hierdoor lopen we ook inkomsten mis.

Gemeentefonds, algemene uitkering herijking

Door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt een herijking voorbereid van de verdeling van de algemene uitkering. De herijking moet bijdragen aan het versterken van de autonomie en beleidsvrijheid van gemeenten. De uitkomsten van de eerste fase zijn inmiddels bekend, de latere fase, van onder meer de cluster Werk en inkomen, worden in 2016 gerealiseerd.

Wij zijn een voordeel gemeente en krijgen op basis van de eerste berekeningen meer algemene uitkering, bij de uitwerking van de latere fases kan de uitkomst weer wijzigen. Vooral nog is de voorlopige uitkomst meegenomen in berekeningen.

Paragraaf G Lokale heffingen

Onroerende zaakbelastingen

De hoogte van de OZB en de wijze waarop onze inwoners deze ervaren, zijn al jaren onderwerp van discussie. Daarnaast speelt de problematiek bij de niet-woningen van de leegstand en de wijze waarop de leegstand wordt verwerkt in de OZB tarieven. Wij hebben daarom gemeend een aantal verschillende opties naast elkaar te zetten en een keuze voor te leggen.

Optie 1 OZB op de nullijn

De onroerende zaakbelasting is een algemene belasting. Voor de berekening van de tarieven voor 2015 worden de totale opbrengsten OZB voor 2015 niet verhoogd, ook niet met een inflatiecorrectie. Er kan alleen een tariefwijziging optreden bij veranderingen in de waarden van woningen en niet-woningen. Als de WOZ -waarden stijgen dan worden de tarieven verlaagd, zijn de WOZ-waarden lager dan worden de tarieven verhoogd. Wel wordt rekening gehouden met hogere OZB-opbrengsten door nieuwbouw en verbouwingen.

Optie 2 OZB plus inflatie

De onroerende zaakbelasting is een algemene belasting. Voor de berekening van de tarieven voor 2015 worden de totale opbrengsten OZB voor 2015 worden verhoogd met de inflatiecorrectie van 1,41%. Daarnaast wordt er rekening gehouden met hogere OZB-opbrengsten door nieuwbouw en verbouwingen. De extra opbrengst door inflatiecorrectie is zo'n € 41.000.

Optie 3 OZB plus inflatie met verrekening leegstand

De onroerende zaakbelasting is een algemene belasting. Voor de berekening van de tarieven voor 2015 worden de totale opbrengsten OZB voor 2015 worden verhoogd met de inflatiecorrectie van 1,41%. Daarnaast wordt er rekening gehouden met hogere OZB-opbrengsten door nieuwbouw en verbouwingen. De extra opbrengst door inflatiecorrectie is zo'n € 41.000.

In de berekende tarieven is voor de niet-woningen een bedrag voor leegstand geraamd. Door de stijgende leegstand in bedrijfspanden en winkels, stijgt het tarief. In het tarief is zo'n € 40 miljoen aan leegstandswaarde geraamd. Wij stellen voor in de berekening van de tarieven OZB voor 2015 dit niet te continueren. Hiermee is een bedrag aan inkomsten derving gemoeid van zo'n € 50.000.

Per saldo levert dit een structurele teruggang in de inkomsten op van €9.000.

Optie 4 OZB op de nullijn met verrekening leegstand

De onroerende zaakbelasting is een algemene belasting. Voor de berekening van de tarieven voor 2015 worden de totale opbrengsten OZB voor 2015 niet verhoogd, ook niet met een inflatiecorrectie. Er kan alleen een tariefwijziging optreden bij veranderingen in de waarden van woningen en niet-woningen. Als de WOZ -waarden stijgen dan worden de tarieven verlaagd, zijn de WOZ-waarden lager dan worden de tarieven verhoogd. Wel wordt rekening gehouden met hogere OZB-opbrengsten door nieuwbouw en verbouwingen.

In de berekende tarieven is voor de niet-woningen een bedrag voor leegstand geraamd. Door de stijgende leegstand in bedrijfspanden en winkels, stijgt het tarief. In het tarief is zo'n € 40 miljoen aan leegstandswaarde geraamd. Wij stellen voor in de berekening van de tarieven OZB voor 2015 dit niet te continueren. Hiermee is een bedrag aan inkomsten derving gemoeid van zo'n € 50.000.

Het college stelt voor optie 3 te verwerken in de begroting 2015.

Precariobelasting

De landelijke discussie over de afschaffing van de belasting op kabels en leidingen loopt al enige jaren, maar tot op heden is deze niet afgeschaft. Met toepassing van de inflatiecorrectie van 1,41% is er een meeropbrengst van zo'n € 17.000. De afschaffing is wel een reëel risico en wordt als zodanig ook benoemd in de risicoparagraaf van de begroting.

Afvalstoffenheffing

In de rekening 2013 is een dekkingspercentage van 94,3 behaald. Dit is het gevolg van een verminderde aanvoer van afval, waarschijnlijk door de crisis, maar ook door hetgevoerde afvalbeleid. Met de huidige inzichten is het tarief van 2014 voldoende om de lasten in 2015 te dekken.

Afvalstoffenheffing	2013		2014		2015	
	Normaal	Klein	Normaal	Klein	Normaal	Klein
Tarief voorgaand jaar	€ 272,05	€ 245,86	€ 284,55	€ 258,36	€ 284,55	€ 258,36
Inflatie	€ 4,08	€ 3,69				
Extra verhoging	€ 8,42	€ 8,81				
Stijging	€ 12,50	€ 12,50				
Totaal tarief	€ 284,55	€ 258,36	€ 284,55	€ 258,36	€ 284,55	€ 258,36

Tabel 14: Tarieven afvalstoffenheffing 2013 t/m 2015

Reinigingsrechten

De reinigingsrechten hebben betrekking op het ophalen en het verwerken van bedrijfsafval of extra werkzaamheden. Dit betreffen kosten voor klein chemisch afval, ophalen grof huishoudelijk afval en andere afval fracties. De kosten worden gedekt uit de tarieven die de Meerlanden (of andere bedrijfsvuil verwerkers) aan bedrijven en particulieren doorberekent (o.a. ophalen grof huishoudelijk afval). Het tarief van de reinigingsrechten voor 2015 wordt verhoogd met 1,41% inflatie.

Rioolheffing

De grondslag bij woningen is gesplitst in één- en meerpersoonshuishoudens en bij niet woningen het waterverbruik te hanteren als grondslag, verdeeld in 8 schalen te weten 0-100 m³, 100-250 m³, 250-500 m³, 500-1000 m³, 1000-2000 m³, 2000-4000 m³, 4000-6000 m³, en boven de 6000 m³. Uitgangspunt is de 100% dekkingsgraad.

Het overschot aan rioolheffing van 2012 ad. € 345.160, is in 2014 in z'n geheel teruggegeven aan de belastingplichtigen. Daardoor is het tarief in 2014 sterk verminderd. In de gemeenterekening 2013 is het dekkingspercentage van de rioolrechten 100,6 en is er geen storting in de egalisatiereserve rioolrecht. Met het uitgangspunt van 100% dekkingsgraad en de verwachte lasten worden de tarieven voor 2015:

Rioolheffing			
woningen	2013	2014	2015
1 persoonshuishouden	€241,16	€196,45	€233,99
2 of meer persoonshuishouden	€250,76	€225,25	€262,79
Niet-woningen	2013	2014	2015
<100	€236,05	€196,45	€233,99
100-250	€266,05	€241,45	€278,99
250-500	€314,05	€313,45	€350,99
500-1000	€404,05	€448,45	€485,99
1000-2000	€584,05	€718,45	€755,99
2000-4000	€944,05	€1.258,45	€1.295,99
4000-6000	€1.424,05	€1.978,45	€2.015,99
>6000	€2.624,05	€3.778,45	€3.815,99
Garages/trafo's	€50,00	€50,00	€50,00

Tabel 15: Tarieven rioolheffing

Verordening BedrijvenInvesteringsZone (BIZ)

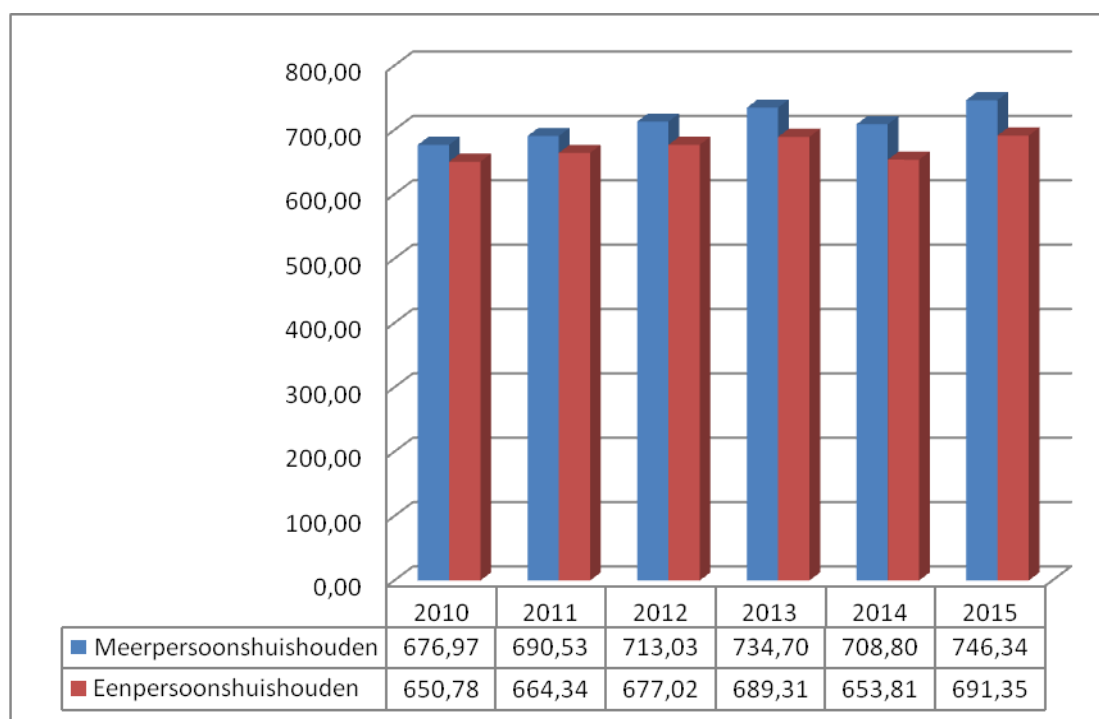
Voor het koopcentrum van Hillegom is de BIZ vastgesteld. De proefperiode loopt in 2014 af, voor 2015 moeten nieuwe afspraken worden gemaakt met de ondernemersvereniging.

Overige tarieven

Voor de tarieven van de overige belastingsoorten en de leges gaan wij uit van een stijging ter grootte van het inflatiepercentage van 1,41. Waarbij opgemerkt dat de leges omgevingsvergunningen niet stijgen omdat bij stijgende prijzen in de bouwwereld de leges automatisch stijgen omdat deze zijn gerelateerd aan de hoogte van de bouwsom.

Woonlasten

De ontwikkeling van de woonlastendruk voor de inwoners vanaf 2010 tot en met 2015 is in de volgende grafieken weergegeven. Bij de berekening van de hoogte van de woonlastendruk is rekening gehouden met de tarieven genoemd in het vorige hoofdstuk. Uitgangspunt hierbij is de gemiddelde WOZ-waarde van een woning in Hillegom.

Grafiek 2: Woonlastenontwikkeling

Financiële begroting

Wettelijke uitgangspunten

In de Gemeentewet zijn de artikelen 189 tot en met 195 gewijd aan de begroting en behandeling daarvan. Op 1 februari 2003 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking getreden; daarin zijn de nieuwe comptabiliteitsvoorschriften opgenomen die vorm geven aan de inwerkingtreding van het duale stelsel in de vorm van een programmabegroting en verplichte paragrafen.

Toezichtregime provincie

De provincie Zuid-Holland houdt toezicht op de financiën van de in de provincie gelegen gemeenten. Van de provincie is in de Begrotingscirculaire 2015-2018 ontvangen waarin de wettelijke criteria en een aantal (actuele) onderwerpen zijn opgenomen die bijzondere aandacht verdienen voor het financiële toezicht. De wijze waarop de provincie Zuid-Holland haar toezicht uitoefent is in het beleidskader Financieel Toezicht uitgewerkt.

De provincie kent twee vormen van toezicht:

preventief (toezicht vooraf):

De gemeente kan formeel geen uitgaven doen zonder machtiging van de provincie.

repressief (toezicht achteraf):

De provincie volstaat ermee de gemeente op afstand te volgen via de begroting, jaarrekening, overige ter kennisneming ingezonden financiële stukken en het voeren van overleg op ambtelijk niveau.

Voor het nemen van de beslissing hierover vormt de provincie zich over de volgende elementen een oordeel; de begroting 2015 moet in evenwicht zijn (structurele lasten worden gedekt door structurele baten) of uit de meerjarenraming blijkt dat dit evenwicht in de eerstvolgende jaren tot stand wordt gebracht en uiterlijk in 2018; de jaarrekening 2013 moet in evenwicht zijn; de vastgestelde jaarrekening 2013 en de begroting 2015 moeten tijdig, respectievelijk voor 15 juli en 15 november 2014, zijn ingezonden.

Beleidskaders provincie

Jaarlijks brengt de provincie een begrotingscirculaire uit, specifiek voor het op te stellen begrotingsjaar. Het is gebruikelijk dat de aanbevelingen worden overgenomen in de begroting.

Overzicht grondslagen

Omschrijving	2015	2016	2017	2018
Algemene uitkering	Meicirculaire 2014	Meicirculaire 2014	Meicirculaire 2014	Meicirculaire 2014
Lonen/premies	1%	0%	0%	0%
Prijzen (algemeen)	1,41%	0%	0%	0%
Personeelslasten	1%	0%	0%	0%
Verbonden partijen	1,41%	0%	0%	0%
OZB-tarieven	1,41%	0%	0%	0%
Afvalstoffenheffing	100%	100%	100%	100%
	kostendekkend	kostendekkend	kostendekkend	kostendekkend
Rioolrecht	100%	100%	100%	100%
	kostendekkend	kostendekkend	kostendekkend	kostendekkend
Overige belastingen en heffingen	1,41%	0%	0%	0%
Rente reserves en voorzieningen	5%	5%	5%	5%
Kapitaallasten (omslagpercentage)	5%	5%	5%	5%
Onvoorzien per inwoner	€ 5,00	€ 5,00	€ 5,00	€ 5,00
Aantal woningen	9.841	9.841	9.841	9.841
Aantal inwoners	21.307	21.307	21.307	21.307

Tabel 16: Financiële en operationele uitgangspunten

Financiële uitgangspunten

Financiële verordeningen en nota's

Wij houden rekening met de kaders die gesteld zijn in de gemeentelijke financiële verordening (art. 212 gemeentewet) die op 6 december 2007 door u is vastgesteld. De nota reserves en voorzieningen is voor het eerst opgenomen in de rekening 2012 en zal jaarlijks worden opgenomen in de Programmabegroting. Bij het onderzoek naar het treasury beleid 2010 is naar aanleiding van de aanbevelingen aangegeven dat in 2012 de financiële beheerverordening artikel 212 GW gemeente Hillegom wordt geactualiseerd. Nadat de VNG heeft aangekondigd een nieuwe financiële beheersverordening voor te bereiden is de actualisering doorgeschoven. Wij wachten nog op de nieuwe modelverordening, zodra deze is verschenen zullen wij u informeren..

Rente

De hoogte van het rentepercentage is al een aantal jaren op 5% gesteld. In de begroting en jaarrekening wordt de bespaarde rente over het eigen vermogen opgenomen, zowel als baat als last (conform de voorschriften van het Besluit begroting en verantwoording). Voor de rentecomponent binnen de kapitaallasten gebruiken we ook een rentepercentage van 5%. Het saldo tussen de bespaarde rente plus rente over langlopende geldleningen en de doorberekende rentelasten aan producten komt tot uitdrukking in het renteresultaat.

Voor de jaren 2015-2018 gaan wij voor de reserves en voorzieningen uit van een percentage van 5.

Voor het opstellen van de begroting hanteren wij voor de jaren 2015-2018 een omslagpercentage van 5.

Het rentepercentage dat wij hanteren voor de kapitaallasten is het omslagpercentage.

Het gehanteerde percentage houden we gelijk omdat;

de kapitaallasten tussen de jaren goed vergelijkbaar blijven;

er sprake is van een consistente gedragslijn;

een verandering in rentepercentages geeft geen financiële ruimte, er vinden alleen verschuivingen in de begroting plaats: lagere kapitaallasten, lagere tarieven riool/afval, groter nadelig renteresultaat, hogere OZB-tarieven.

Begroting 2015-2018

Als basis voor de kadernota 2015 geldt:

de meerjarenraming 2015-2017 van de programmabegroting 2014, inclusief de structurele begrotingswijzigingen van

de raadsvergaderingen tot met maart 2013 en als wijzigingen een grotere impact hebben op het begrotingsresultaat; Vervangingsinvesteringen en investeringen van beheerplannen; In de programmabegroting 2015 worden de begrotingswijzigingen tot en met juni 2014 voor zover mogelijk is, verwerkt. De jaarrekeningresultaten van 2013 leiden tot actualisatie van de reserves en voorzieningen en van de activa.

Autonome financiële ontwikkelingen

Algemene uitkering

Bij de berekening van de algemene uitkering voor de programmabegroting 2015 wordt, overeenkomstig de regelgeving, uitgegaan van de meicirculaire 2014. In de kadernota 2015 is rekening gehouden met de decembercirculaire 2013, aangezien dit de meest actuele informatie geeft ten tijde van het maken van de kadernota. De berekende cijfers zijn voorlopig, verwacht wordt dat in de meicirculaire (nog) meer duidelijkheid komt over de maatregelen van het Rijk.

Loonontwikkelingen

De huidige CAO voor gemeentepersoneel is afgelopen per 31 december 2012. De onderhandelingen tussen het College voor Arbeidszaken van de VNG (CvA) en de bonden zijn opgestart maar verlopen moeizaam. Het CvA en de bonden verschillen van mening over de financiële ruimte en over de vertaling van het 'generatiepact' (jeugdwerkloosheid) in afspraken, en over aanvulling van de nawettelijke uitkering. Wij houden in de begroting 2015 rekening met 1% stijging van de lonen en premies werkgeverslasten. De circulaire van het ministerie BZK is het uitgangspunt voor het vaststellen van de onkostenvergoeding en bezoldiging van raadsleden, wethouders en burgemeester.

Prijsontwikkelingen

Wij volgen het financieel kader voor gemeenschappelijke regelingen. Dit financieel kader wordt sinds het begrotingsjaar 2012 in een groter verband besproken in het samenwerkingsgebied Holland Rijnland. De kaderstelling wordt namens het bestuurlijk overleg financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen van gemeenten in het samenwerkingsgebied Holland Rijnland door de voorzitter, R.C.L. Strijk, medegedeeld. Voor het financieel kader wordt de indexering gebruikt, gebaseerd op de publicatie van de nominale ontwikkeling (gebaseerd op het BBP uit de MEV) in de septembercirculaire (T-2) van het nieuwe begrotingsjaar. In de septembercirculaire 2013 wordt een ontwikkeling van het BBP verwacht voor 2015 van 1,41% (zonder verrekening voorgaande jaren).

Wij hanteren voor de lasten en voor de baten 1,41% aan inflatie. Door het verhogen van de baten met 1,41% inflatie en de opgenomen inflatie in de Algemene Uitkering is er ruimte voor de verschillende prestatievelden om inflatie op te vangen.

De verschillende baten (huren, leges en dergelijke) corrigeren wij met het inflatie percentage als dit noodzakelijk is. Voor de jaren daarna gaan wij ervan uit dat prijsstijgingen volledig worden gecompenseerd.

Verbonden partijen

De verbonden partijen stellen individueel een begroting op, op basis waarvan de gemeente een bijdrage levert. De vastgestelde begroting voor het komende jaar van de verbonden partijen zullen worden verwerkt in de begroting. Het realiseren van bezuinigingen is een opdracht die we als gemeente Hillegom moeten uitdragen door de ons vertegenwoordigende leden van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur.

Niet autonome financiële ontwikkelingen

In de paragraaf Lokale heffingen is een overzicht van de totale woonlastendruk weergegeven.

Onvoorzien uitgaven

De post onvoorzien stellen wij vast op € 5,00 per inwoner. De ramingen in de begrotingen zijn reëel maar wij ondervinden in de loop van het jaar toch de beperking van het ontbreken van een post onvoorzien.

Operationele ontwikkelingen

Aantal woningen en inwoners

Woningen

Het aantal woningen in de gemeente Hillegom is gebaseerd op het huidige woningenbestand en het gemeentelijke woningbouwprogramma.

Woningontwikkelingen	Rekening	Begroting				
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Stand per 1 januari (incl. bijzondere gebouwen)	9.553	9.717	9.841	10.059	10.338	10.771

Tabel 17: Woningaantallen

Het aantal woningen is een belangrijke maatstaf bij de berekening van de hoogte van de algemene uitkering. Hierbij is de peildatum 1 januari van een kalenderjaar. Voor berekening van de belastingopbrengsten en de algemene uitkering gaan wij uit van een aantal woningen voor het jaar 2015 van 9.841.

Inwoners

Het inwonersaantal van de gemeente Hillegom is op 1 januari 2014 21.059 (voorlopig cijfer). Het gemiddeld aantal inwoners per wooneenheid is gesteld op 2 inwoners per wooneenheid. Op basis van de hierboven genoemde woningontwikkelingen is de ontwikkeling van het aantal inwoners als volgt:

Inwoneraantallen	Rekening	Begroting				
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Stand per 1 januari	20.868	21.059	21.307	21.743	22.301	23.167

Tabel 18: Inwoneraantallen

De ontwikkelingen met betrekking tot het inwonersaantal voor de toekomst zijn niet voldoende inzichtelijk. In de Tabel Inwoneraantallen is als peildatum 1 januari van het jaar aangehouden.

Voor berekening van de belastingopbrengsten en de algemene uitkering gaan wij uit van 21.307 inwoners per 1 januari 2015.

In de meerjarenraming 2015-2018 gaan we uit van een zelfde aantal woningen en inwoners om de volgende redenen: De toename van het aantal woningen en inwoners leidt tot meer (belasting)inkomsten en hogere algemene uitkering per woning en tegelijkertijd, bij uitbreiding van het gebied (areaaluitbreiding), tot meer onderhoudskosten en aanpassing van verschillende maatstaven van de algemene uitkering.

Hierdoor wordt in de meerjarenraming 2015-2018 geen rekening gehouden met hogere uitgaven voor areaaluitbreiding of hogere inkomsten bij (belasting)inkomsten en algemene uitkering.

Totaaloverzicht Nieuwe activiteiten

In de volgende tabel treft u de toelichtingen aan op nieuwe activiteiten per programma. Hierin is zoveel mogelijk terughoudendheid betracht. In de programma's zijn ook de nieuwe activiteiten weergegeven die binnen de bestaande budgetten gedekt kunnen worden. Daarnaast is er onderscheid gemaakt in bestaand beleid dat nog niet gedekt was en nieuw beleid dat nog niet eerder is aangekondigd of besproken.

Nieuwe activiteiten 2015-2018	2015	2016	2017	2018
Programma 1 - Ruimte				
VTH taken WBO	80,0	80,0	80,0	80,0
Duurzaamheidsagenda 2015-2019	30,0			
Flexibiliteit	50,0	50,0	50,0	50,0
Totaal programma 1	160,0	130,0	130,0	130,0
Programma 2 - Maatschappij				
Transitie sociaal domein	bestaande budgetten uit verkregen Rijksbudget			
Regisseur jeugd en veiligheid	26,0	26,0	26,0	26,0
Flexibiliteit	50,0	50,0	50,0	50,0
Totaal programma 2	76,0	76,0	76,0	76,0
Programma 3 - Veiligheid en handhaving				
VTH taken WBO	80,0	80,0	80,0	80,0
Extra capaciteit Boa's	65,0	65,0	65,0	65,0
Flexibiliteit	20,0	20,0	20,0	20,0
Totaal programma 3	165,0	165,0	165,0	165,0
Programma 4 - Beheer en onderhoud openbare ruimte				
Verlichting fietspad Hillegom-Bennebroek (€ 120.000)		14,0	13,6	13,2
Beschoeiingen Noorderleidsevaart (€ 950.000)			85,5	83,6
Vervangingen beschoeiingen (€ 120.000 per jaar)		10,8	21,4	31,7
Exploitatie kunstwerken	25,0	25,0	25,0	25,0
Flexibiliteit	20,0	20,0	20,0	20,0
Totaal programma 4	45,0	69,8	165,5	173,5
Programma 5 - Inwoner en Bestuur				
Bestuurlijke samenwerking	200,0			
Dienstverleningsconcept Antwoord	53,0	53,0	53,0	53,0
Trainees	70,0	70,0	70,0	70,0
Controletaken	75,0	75,0	75,0	75,0
Flexibiliteit	60,0	60,0	60,0	60,0
Totaal bedrijfsvoering	458,0	258,0	258,0	258,0
Algemene dekkingsmiddelen				
Onvoorzien € 5 per inwoner	105,3	105,3	105,3	105,3
Totaal bedrijfsvoering	105,3	105,3	105,3	105,3
Totaal nieuwe activiteiten 2015-2018	1.009,3	804,1	899,8	907,8

Tabel 19: Overzicht van nieuwe activiteiten

Bedragen x €1.000

Verloop reserves

Hier geven wij u een beeld van de reserves 2015 tot en met 2018. De saldo's van de reserves zijn gebaseerd op de standen van de (voorlopige) jaarrekening 2013, het bestaand beleid, genomen besluiten en voorstellen van deze kadernota.

Ontwikkeling reserves 2015-2018	2015	2016	2017	2018	
(bedragen x 1000)	Saldo begin van het dienstjaar	Saldo begin van het dienstjaar	Saldo begin van het dienstjaar	Saldo begin van het dienstjaar	Saldo einde van het dienstjaar
Algemene reserves					
Algemene reserve	2.065	2.068	2.070	2.073	9.075
Egalisatiereserve jaarrekeningen	888	888	888	888	888
Totaal algemene reserves	2.953	2.956	2.958	2.961	9.963
Bestemmingsreserves					
Reserve sociale woningbouw	837	868	916	970	970
Reserve opbrengst verkoop aandelen Nuon PLB	36.616	29.156	28.236	27.356	27.356
Reserve onderwijshuisvesting	4.512	3.989	3.435	2.991	2.575
Reserve kunst	16	17	21	24	24
Reserve WMO	920	815	860	905	950
Reserve nog uit te voeren werken (grondexploitatie)	376	287	195	195	195
Reserve groot onderhoud riolering	737	304	325	444	562
Egalisatiereserve rioolrechten	0	0	0	0	0
Reserve onderhoud begraafplaats	125	125	125	125	125
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	10.105	9.382	8.642	7.902	7.163
Reserve algemene investeringen (RAI)	480	2.452	554	572	1.672
Reserve verbetering openbare ruimte centrum	500	500	500	500	500
Totaal bestemmingsreserves	55.224	47.894	43.809	41.983	42.091
Totaal reserves	58.177	50.850	46.767	44.944	52.054

Tabel 20: Ontwikkeling reservepositie

Bedragen x €1.000

Door de genomen besluiten zijn de Algemene reserve en de RAI einde 2018 nog positief.

In het vrij te besteden bedrag van de Algemene reserve is in de nota reserves en voorzieningen een minimum bedrag voor de Algemene reserve opgenomen van € 6 miljoen, het vrij te besteden bedrag is berekend in onderstaande tabel.

Toelichting

Algemene reserve, verloop in 2018, het bedrag van € 7 miljoen toename is de geplande winstnemingen van de grondexploitaties (zie ook de paragraaf Weerstandsvermogen).

Reserve opbrengst verkoop aandelen Nuon PLB, verloop van 2015 naar 2016, € 6,5 miljoen, door de werkgroep vrij te besteden Nuon gelden is geadviseerd de het vrij te besteden bedrag in 2015 over te brengen naar de (RAI). De verminderingen in 2015 (€ 960.000), 2016 (€ 920.000) en 2017 (€ 880.000) zijn op basis van de besluiten bij de kadernota 2014, dit ter dekking van het toen ontstane tekort.

Bijlage I Overzicht van vervangingsinvesteringen en investeringen van (beheer)plannen

	Investeringskrediet		Afschrijvings- termijn
	jaar	bedrag	
Programma 1 - Ruimte			
Programma 2 - Maatschappij			
Programma 3 - Veiligheid & handhaving			
Programma 4 - Beheer openbare ruimte			
Reconstructies wegen	2015	428	25jr
	2016	428	25jr
	2017	428	25jr
	2018	428	25jr
Openbare verlichting (vervanging en verduurzaming)	2015	111	25jr
	2016	111	25jr
	2017	111	25jr
	2018	111	25jr
Kunstwerken	2015	184	25jr
	2016	184	25jr
	2017	184	25jr
	2018	184	25jr
Investeringen riolering (GRP)	2015	2.082	40jr en 15jr
	2016	722	40jr en 15jr
	2017	715	40jr en 15jr
	2018	715	40jr en 15jr
Bedrijfsvoering			
Huisvesting			
Vervangen airco's gemeentekantoor	2015	15	15jr
	2018	15	15jr
Telefooncentrale	2018	60	5jr
Facilitaire zaken			
Vervoersmiddelen			
Brommers	2018	4	4jr
Bestelauto	2019	20	5jr
Automatisering			
Onwikkelingskosten ICT	2015	150	3jr
Uitvoering ICT jaarplan	2015	180	5jr
	2016	180	5jr
	2017	180	5jr
	2018	180	5jr

Tabel 21: Overzicht investeringen

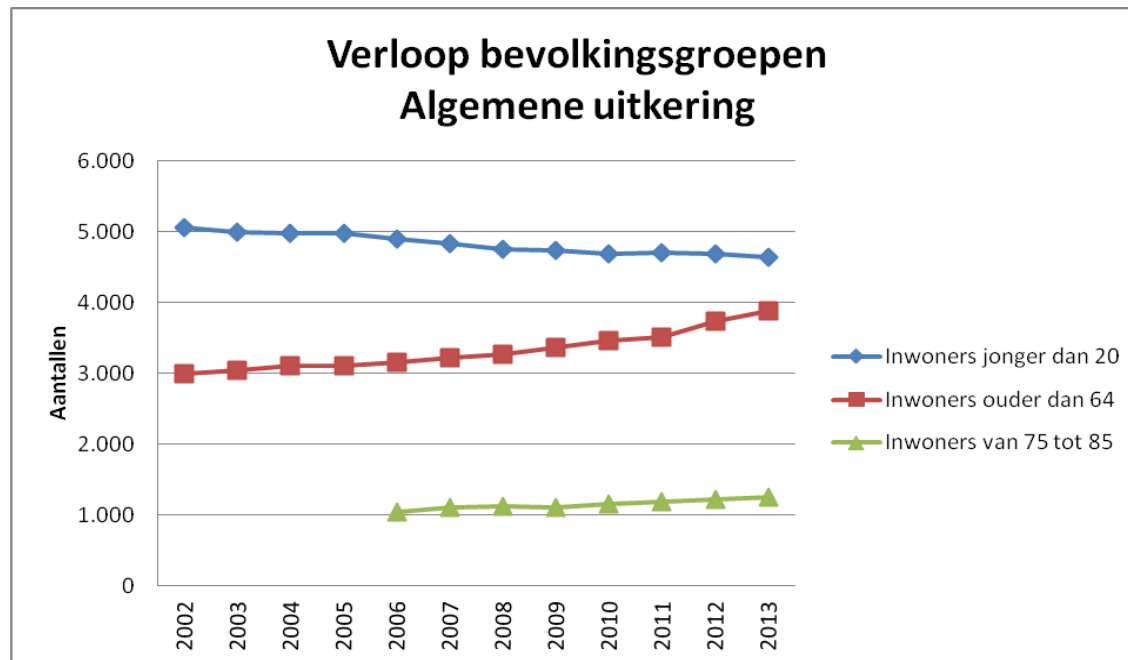
Bedragen x €1.000

Bijlage 2 Verloop bevolkingsgroepen

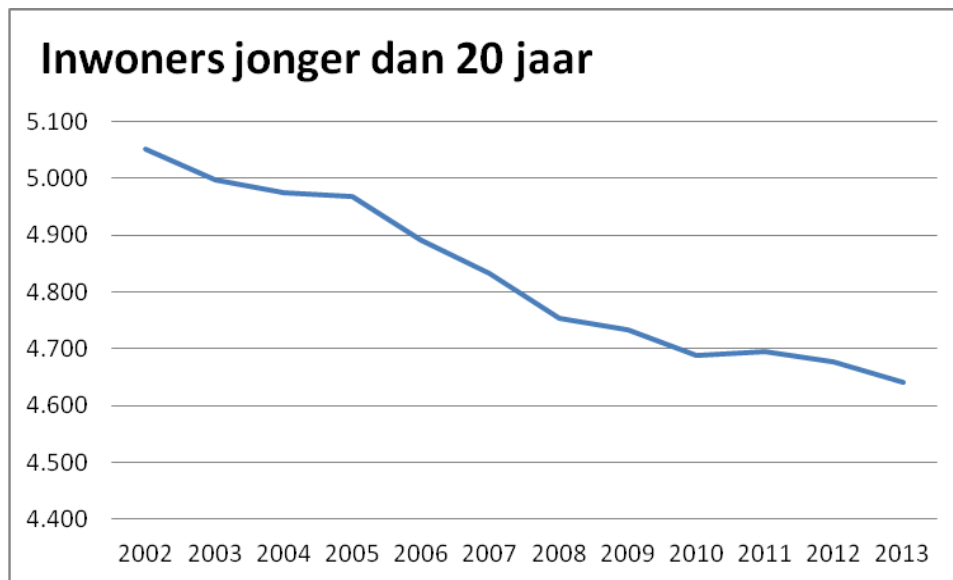
De gebruikte aantallen komen uit de vastgestelde overzichten van de Algemene uitkering. Cijfers die een uittreksel zijn van de aantallen die het CBS verzamelt en vaststelt.

Omschrijving	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Inwoners jonger dan 20	5.052	4.997	4.975	4.968	4.892	4.834	4.754	4.734	4.689	4.695	4.677	4.640
Inwoners ouder dan 64	2.991	3.044	3.101	3.108	3.149	3.216	3.269	3.370	3.463	3.514	3.733	3.883
Inwoners van 75 tot 85					1.040	1.100	1.125	1.109	1.149	1.184	1.215	1.252
Inwoners tussen 20 en 64	12.802	12.629	12.512	12.375	11.236	11.145	11.200	11.274	11.183	11.234	11.206	11.093
Totaal aantal inwoners	20.845	20.670	20.588	20.451	20.317	20.295	20.348	20.487	20.484	20.627	20.831	20.868

Tabel 22: verloop bevolkingsgroepen

Grafiek 3: Verloop bevolkingsgroepen

Grafiek 4: Inwoners onder de 20 jr.

Omschrijving	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
eenouderhuishoudens					509	529	530	539	537	565	574	612
bijstandsonvangers	156	135	126	149	152	140	148	151	145	169	182	178
lage inkomens	2.370	2.370	2.370	2.370	2.364	2.380	2.630	2.620	2.620	2.650	2.650	2.680
uitkeringsontvangers	1.424	1.394	1.420	1.373	1.256	1.219	1.188	1.210	1.191	1.213	1.209	1.216
minderheden	545	540	530	525	510	525	565	565	585	575	570	580
bedrijfsvestigingen	990	960	970	970	990	1.045	1.110	1.130	1.155	1.190	1.285	1.330
leerlingen VO	558	600	606	633	618	601	535	515	516	523	543	741
leerlingen (V)SO	155	138	130	111	97	96	82	75	91	85	71	66

Tabel 23: Diverse gegevens tbv de algemene uitkering